משנה · אחרונים · רש״ש · סדר מועד

רש״ש על משנה חגיגה

רבי שמואל שטראשון [הרש"ש]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

רש״ש על משנה חגיגה

רבי שמואל שטראשון [הרש"ש]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/רשש-על-משנה-חגיגה/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611160902 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
פרק ב 4
משנה ב 4
משנה ז 4
פרק ג 5
משנה א 5
משנה ב 6
משנה ג 6
משנה ד 7
משנה ה 7

פרק א

משנה א

במשנה וטומטום ואנדרוגינוס. עט"א ותראה שדעתו היכא דתני ב' דינים ודין אחד הוא מסובב מהשני תני דינו אחר הדין שהוא הסבה לו. אולם עי' בנ"י ריש מו"ק בד"ה ולא ממימי הקילון ותמצא סתירה לדבריו:

ברע"ב ד"ה וטומטום וכו' וכ"מ שאין נשים חייבין בה כו'. ותמוה דשביק טעמא דר"ה מא"פ האדון כו' ונ"מ לח"ע וחב"ח ואף למ"א בח"ע של קטן דלאו בר כפי' הוא כמו שהאריך בזה הט"א בריש מכילתין ומכש"כ דקשה טפי לפירושו ברישא דמתני' כשיטת הרמב"ם דלמ"א פטור ודוחק לומר דאף שחייב מדאורייתא רבנן פטרוהו בשוא"ת כדי שימהר רבו לשחררו עי' בכ"מ בפ"ב מהל' ק"פ הי"ג. שוב מצאתי להתור"ע שעמד עליו ולפלא בעיני שלא שת לבו למש"כ מהא דפי' ברישא דמתני'. עוד כתב הרע"ב ט"א דכתיב בבוא כל ישראל ליראות ועבדים לאו בכלל ישראל. טעם זה ל"מ בגמ' וגם ק"ל דמישראל אימעוט נמי משוחררים כדהוכיחו התוס' בסוכה (כ"ח ב') וע"כ תצטרך לומר שיש שום רבוי כמש"כ התוס' שם א"כ ח"ע וחב"ח יהא ג"כ חייב מאותו רבוי. שוב ראיתי להרמב"ם רפ"ב מהל' חגיגה שגם הוא כתב ב' טעמים הללו שבהרע"ב וצ"ע:

בתוי"ט ד"ה ומי שאינו יכול כו' היינו טעמא שכשיכול לעלות להה"ב שהוא בשפוע ההר ממילא עולה עוד במעלות העזרות כו'. מוכח מדבריו דהה"ב עד החיל (ששם התחילו המעלות) היה ההר בשפוע ובלא מעלות וזה נסתר מגמ' יומא (ט"ז) שעושה חשבון לגובה קרקע ההיכל מן קרקעית הה"ב בשיפולו רק ממספר המעלות הנמצאות ביניהם עי"ש:

פרק ב

משנה ב

ברע"ב ד"ה יצא מנחם כו' לפיכך לא הודע מענינו אם נחלק כו' והוא מפי' הרמב"ם. ולא ידענא מדוע לא פי' כפשוטו דלא נחלקו היינו דגם מנחם הסכים כדעת הלל לסמוך:

משנה ז

בתוי"ט ד"ה בגדי ע"ה כו' ושניהם לא דייקי כו'. נראה שגי' משובשת נזדמנה לו בפירש"י וכל אשר יגע במשכבו. ודע שגם הוא לא דק במה שלא תפס על הרע"ב שכתב וכל אשר יגע במשכבה. דבנדה כתיב וכל הנוגע:

פרק ג

משנה א

במשנה אחוריים. עי' רש"י. ומשמע דדוקא אם אחוריים ראויים לתשמיש הוא דחשיבי לענין זה דאם נטמאו לא נטמא תוכו. אבל באינן ראויים לתשמיש מבטלי לגבי תוכו ואם נטמאו נטמא גם תוכו. אולם לא משמע כן בכ"ד. ואולי מפרש חלוקת אחוריים ותוך כו' דמשנתינו היינו דאפי' נטמא התוך השאר טהורים וכ"מ ממ"ש כל תשמיש כו' שאם נטמא זה לנ"ז. לכן פי' דמיירי דראוי להשתמש כו' להכי דינייהו כמו הרובע וחצי הרובע דבפ' כ"ה דכלים מ"ד ע"ש. אבל לקמן (כ"ב ב') פי' על אוגנו ג"כ דראוי לתשמיש ואפ"ה תני נטמא תוכו כולו טמא. וכן הרע"ב דנמשך אחריו לפרש דכולם ראויים לתשמיש ואפ"ה לא כתב רק אם נטמא אחוריו כו' לא נטמא כו' ואם נטמא ב"צ כו' דמשמע דאם נטמא תוכו כולו טמא וכ"מ מהגמ' דהביאה לפרושי מתני' להא דתנן כלי כו' נטמא תוכו כולו טמא. מוכח דכוונת משנתינו נמי הכי הוא וצ"ע. ובעיקר פי' משנתינו נלע"ד דבית הצביטה הוא שמוש בית יד (ורי"ח דמפרש מקום שנקיי הדעת צובעין הוא כפי' הרע"ב והוא מהרמב"ם ודלא כפירש"י) ולפי מאי דאיתא בפכ"ה דכלים מ"ו ידות הכלים קילי טפי דאם נפלו עליהם משקין טמאים מנגבן בלבד והן טהורין. ועי' בר"ש שם ברה"פ מה שהביא מהתוספתא. נמצא יש ג' חלוקי דינים. א' נטמא תוכו כולו טמא. ב' נטמא אחוריו המה לבדם טמאים. ג' נטמא בית צביטתו (ואולי נכללים בשם זה כל הני דחשיב התם כלים ואוגנים כו') מנגבו וטהור. ולזה אמר כאן דהני ג' חלוקים הן לתרומה. אבל לא בקדש דבאיזה מהן שנטמא כולו טמא. כנ"ל נכון בעז"ה:

ברע"ב ד"ה חומר בקודש שמטבילין כו' כששניהם טמאים וכ"פ רש"י. עי' לקמן (כ"ב) תד"ה מאי ובמהרש"א ברש"י שם ד"ה הרי אלו טהורים. ונ"ל משום דמתני' סתמא קתני דמשמע דאפי' אין בפי החיצון כשה"נ להכי אסברא לה הכי דמיגו דסלקא טבילה לחיצון כו' כדאיתא שם בגמ'. ולזה כוון גם התוי"ט אלא שקיצר במקום שה"ל להאריך:

שם ד"ה אבל לא לקדש כו' חוצץ בפני הטומאה כו' וכן פי' הרמב"ם משום חציצה. ולכאורה תמוה מדוע פי' כר' אילא ולא כרבא. והלא ר"נ ורב"א כוותיה ס"ל. וכן ת"ק דאבא שאול לקמן בגמ'. והיותר תמוה פסקי הרמב"ם בחבורו דבפי"ב מהל' אה"ט פסק כרבא. ובספ"ג מהלכות מקואות כתב דלקדש אין מטבילין אפי' בסל ובקופה. ונ"ל דהרמב"ם היה גורס איפכא למ"ד משום חציצה ליכא ומשום גזירה איכא. ובדרבא גריס סל וגורגותני שמלאן כלים והטבילן טמאין ובקדש מיירי (וכדפירש"י לגירסתו) וע"ז קאי והנ"מ בכלי טהור כו' דלפירש"י והתוס' לא קאי אדסמיך ליה. ולהכי פסק שם בהל'

אה"ט דבשניהם טמאין אף בקדש מטבילין. ולפ"ז אתא רבא כא"ש (וכמ"ק בירושלמי להמעיין הישר) ולכן א"ש מה שבפירושו סתם כר' אילא משום דהוא אתא כת"ק דא"ש וכשיטתו שהבאתי בחידושי לש"ע או"ח סי' ק"ס ע"ש. ובחידושי על הרמב"ם פ"ב מהל' סוטה הל' י' (ולהמל"מ שם אישתמיט שיטתו זאת) והא דבחבורו פסק כרבא נ"ל דסמיך אירושלמי שפוסק להדיא כא"ש. ודע דלפי מה שביארתי שיטתו בפירושו צ"ל דקופה הנזכרת בדבריו שם אינה בתבנית סל וגרגותני הנזכרים ונכון בעז"ה:

שם ומנגב כו' עי' פירש"י. והרע"ב הוסיף עוד (מפי' הרמב"ם) דשמנונים שעליו הוי כחוצץ. וק"ל דאדרבה יבש הוי חציצה טפי מלח עי' שבת (ס"ד ק"כ) ולעד"נ לפרש האי מנגיב דומיא דמנגבה דתנן בע"ז (ע"ד ב') דמפרשינן בגמ' שם דהוא במים ואפר ע"ש. וכן בשלהי טהרות פי' הר"ש מנגבן דשם כפי' הגמ' דע"ז:

משנה ב

ברע"ב ד"ה ובקדש מטביל שתיהן והוא שתשאר לחלוחית כו' וכ"פ הרמב"ם. וק"ל דלפ"ז מ"ק ריו"ח לקמן (כ"ד ב') מדקתני סיפא שהיד מטמא חבירתה כו' הא תו ל"ל הא תני ליה רישא כו'. ואם איתא לפירושו מאי פריך הלא רישא בלחה דוקא ובלא נגיעה וסיפא בנגובה ובנגיעה. ודע שבמשנה דירושלמי הגי' והיד מטמא א"ח בקדש כו' משמע דזה מעלה בפ"ע. וכן איתא שם פלוגתא דתנאי כמה מעלות בקדש דר"מ סובר י"ג ור' יוסי סובר י"ב וע"ש בק"ע דפליגי אם לחשוב בית הצביטה למעלה בפ"ע. ושניהם חושבין תרתי דס"פ דלעיל דנוטלין ידים לתרומה ולקדש מטבילין. ודטבל והוחזק לתרומה לא הוחזק לקדש. אבל ממתני' משמע דלא חשבה להנך תרתי. מדחזרה ושנאה כאן בגדי א"ת מדרס לקדש השנויה שם לבדה ושבקה להנך תרתי. והתוס' נתנו טעם לזה. לכן יותר נראה דס"ל כרבא דאמר י"א מעלות שנו כאן. וחשבו ג"כ להא דהיד מטמא א"ח בפ"ע כנ"ל. ופליגי בבית הצביטה:

משנה ג

במשנה האונן ומחוסר כפורים צריכין טבילה לקדש כו'. בט"א ד"ה ומח"כ כתב וכיון דעל אונן ל"ג לנגיעה כו' ה"נ מח"כ דהא מחמת חסרון כפרה גופה שרי בנגיעה. וכן התוי"ט בפ"י דנדה מ"ז רוצה להעמיס בדברי הרמב"ם דקודם כפרה מותר ליגע בקדשים והשיג שם על הכ"מ. ואנכי תמה על שני הגאונים הללו. דהא איתא ביבמות (ע"ד ב') א"ק וכפר עליה הכהן וטהרה מכלל שהיא טמאה כו' איקרי כאן והבשר אשר יגע בכל טמא ל"י. וכ"מ לקמן (כ"ד) בק"ו דר' יוסי לענין רביעי בקדש ועמש"כ שם. ובסוף דברי הט"א משמע ג"כ דקודם כפרה פוסל קדשים במגע מה"ת אלא שלא הביא מקרא דיבמות

שזכרתי ונמצא שסותר דברי עצמו. ועוד ראיתי בו דבר תימה במש"כ לקמן בד"ה צריכין טבילה "ואע"ג דרבא ס"ל התם אליבא דר"י דדוקא מצורע טובל כו' אבל שאר כ"א לא". דע"ש דליכא מי שיאמר כן דהא ר"י אומר שם להדיא בברייתא ראשונה וכ"א במתני' דפי"ד דנגעים מ"ח דמצורע א"צ טבילה. (וגם שם רבא לא נזכר שם בכל הסוגיא) רק אליבא דרבנן דברייתא שניה ס"ל לרבינא דדוקא מצורע וכן רב יוסף שם:

ברע"ב ד"ה צריכין טבילה כו' דעד האידנא היו אסורים כו' ומשמע בהדיא דלהכי אצ"ט לתרומה משום דלא הוו אסירי עד השתא וכמ"ש רש"י ז"ל וק"ל דהא בנדה (ע"א ב') ס"ל לב"ה דיולדת אף שאסורה לאכול בתרומה כל ימי מלאת והיא נקראת טבו"י ארוך מ"מ כשנשלמו מותרת בתרומה בלתי טבילה. וכי טעמא דב"ש אתו לאשמעינן. ועוד בשאר טמאין אף ב"ש מודו שמותרין בתרומה אחר שהעריב שמשן אע"פ שהיו אסורין להם אחר טבילתן עד הערב שמש ואפי' טבלו מבקר:

בתוי"ט ד"ה אוכלין אוכלים נגובים כו' ופירש"י כו' וק"ל דלא מצינו שהידים יטמאו לכלים כו'. ונראה דאישתמיט מכ"ת משנה ערוכה במס' טבו"י פ"ד מ"ב ומניחתה בכפישה כו'. ופי' שם הר"ש והרע"ב משום היכרא דלא אתיא למינגע בהחלה עצמה והוא מפירש"י בנדה וה"נ דכוותה ועט"א:

משנה ד

במשנה נאמנין ע"ט יין ושמן כימה"ש עט"א שתמה על פי' רח"כ שבתוס' זבחים (כ"ח) דמדומע דשם היינו מעורב בערלה כו' דל"מ מדומע בכל הגמ' אלא על ידי תערובת תרומה ולא על שאר איסורין. והנה בסיפא דמתני' כדי כו' המדומעות. אמרי דבר"ח מדומעות דקדש כו' לקמן (כ"ה ב') ע"ש ובפירש"י:

ברע"ב ד"ה רביעית הלוג יין כו' וכ"פ רש"י. והט"א פי' רביעית ההין שהוא פחות שבנסכים. אמנם בשמן מצינו רביעית הלוג לנזיר בפ' שתי מדות:

משנה ה

במשנה מן המודיעים ולפנים נאמנים כו'. הט"א כתב דמשמע ליה דאקדש דוקא קאי ע"ש. ולא מפיו אנו חיין דבהדיא איתא כן בגמ' תנא נאמנים על כלי חרס הדקים לקדש וכן התוי"ט רמז בזה להברייתא הלזו:

תוי"ט ד"ה ולפנים. הא מודיעים עצמה לא מהימן כו'. ועל מן המודיעים ולחוץ א"נ דייק הא מודיעים כלפנים אבל אביי לקמן לא דייק רק מבבא דסיפא. ונראה משום דמצינו לפעמים בקרא דגם הוא בכלל כמו ומיום השמיני והלאה וגו' (בפרשה אמור) דיום

השמיני גם כן בכלל כדאיתא בתורת כהנים ועי' בערכין (י"ח) אולם מצאנו כדיוק התוס' יו"ט גם כן בגמ' פסחים (פ"ה ב') על מתני' דמן האגף עי"ש: